

## SECTION 6. FEATURES OF TRAINING SPECIALISTS IN NATURAL SCIENCES

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-521-1-15>

### MEDICAL PARASITOLOGY AS A COMPONENT OF PHYSICAL THERAPY STUDENT TRAINING

### МЕДИЧНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ

#### **Panchuk O. V.**

*Candidate of Biological Sciences,  
Senior Teacher at the Department  
of Biology  
Bogomolets National Medical  
University  
Kyiv, Ukraine*

#### **Kostylov O. V.**

*Candidate of Biological Sciences,  
Associate Professor,  
Associate Professor at the Department  
of Biology  
Bogomolets National Medical  
University  
Kyiv, Ukraine*

#### **Romanenko O. V.**

*Doctor of Biological Sciences,  
Professor,  
Head of the Department of Biology  
Bogomolets National Medical  
University  
Kyiv, Ukraine*

#### **Панчук О. В.**

*кандидат біологічних наук,  
старший викладач кафедри біології  
Національний медичний університет  
імені О. О. Богомольця  
м. Київ, Україна*

#### **Костильов О. В.**

*кандидат біологічних наук, доцент,  
доцент кафедри біології  
Національний медичний університет  
імені О. О. Богомольця  
м. Київ, Україна*

#### **Романенко О. В.**

*доктор біологічних наук, професор,  
завідувач кафедри біології  
Національний медичний університет  
імені О. О. Богомольця  
м. Київ, Україна*

Поширення збудників паразитарних захворювань у світі є актуальною проблемою, що має суттєвий вплив на стан здоров'я населення. Так, на території України у 2021 році було зареєстровано 17693 випадки аскаридозу [1]. Регулярно реєструються випадки й інших гельмінтозів, протозоозів, хвороб, спричинених членистоногими, а також трансмісивних хвороб. Для прикладу, в Україні знаходиться стійкий природний осередок опісторхозу, що охоплює територію басейну

Дніпра з такими його притоками як Ворскла, Десна, Псел, Сула; у мешканців Півдня України, які проживають на територіях басейнів Дніпра, Дністра, Дунаю, трапляються випадки метагонімозу; спорадично серед жителів України реєструється захворювання на опісторхоз [2]. У зв'язку з позначеним вище медичний працівник у своїй професійній діяльності повинен спиратися на чіткі паразитологічні орієнтири.

Паразитарні хвороби часто призводять до таких ускладнень, що впливають на функціональні можливості пацієнта, на його загальний фізичний стан, тому вивчення питань медичної паразитології є важливою складовою підготовки майбутніх фізичних терапевтів в закладах вищої освіти. Знання про біологію паразитів, про їхні життєві цикли та вплив на організм пацієнта, про заходи профілактики поширення паразитарних захворювань важливі і для фундаментальної, і для фахової підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» (спеціалізація – 227.01 «Фізичний терапевт»), які навчаються в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця [3]. Оволодіти згаданими питаннями студенти-фізичні терапевти можуть в курсі навчальної дисципліни «Медична біологія» [4, 5]. Важливість цього пов'язана й з тим, що паразитарні захворювання можуть істотно впливати на стан людини, чим обумовлюється потреба в урахуванні такого чинника при виборі методів і алгоритмів реабілітаційних заходів для конкретного пацієнта. Краще розуміння природи паразитарних захворювань та їхніх наслідків для постраждалого організму допоможе майбутньому фахівцю у побудові ефективного процесу реабілітації пацієнта.

Деякі паразити людини можуть локалізуватись в її м'язах, суглобах, спричинювати запальні процеси, що потребує урахування фахівцем з фізичної терапії [6]. Для нього є вкрай важливим під час навчання в закладі вищої освіти отримати конкретні уявлення про те, які патологічні зміни можуть спричинювати паразити, які симптоми можуть супроводжувати появу останніх в організмі людини. Володіння сучасними знаннями з морфології паразитів, з життєвих циклів паразитів, з локалізації паразитів в організмі людини також допоможе фізичному терапевту своєчасно попередити ймовірну загрозу для пацієнта від чинника паразитарної хвороби і запровадити необхідні заходи профілактики. При цьому потрібно враховувати, що такі явища в організмі пацієнта як ослаблення імунної системи, анемія, авітаміноз, алергічні реакції, що можуть спостерігатися у інвазованій паразитами людини, здатні негативно впливати на ефективність запланованих фізичним терапевтом процедур. Таким чином, кваліфікований фізичний терапевт

має бути налаштованим на використання у своїй практичній діяльності тих елементів медичної освіти і науки, на яких базуються сучасні уявлення про ті організми, що характеризуються паразитичним способом існування [7].

Отже, навчальна дисципліна «Медична біологія», організація викладання якої має відбуватися з дотриманням сучасних принципів біоетики [8], формує фундамент знань майбутнього кваліфікованого спеціаліста, зокрема, в частині основ медичної паразитології. При цьому знання, отримувані в ході навчання в закладі вищої освіти закладають базу для розвитку професійної компетентності в студента-фізичного терапевта, який зможе у подальшому коректно оцінити стан пацієнта, ефективно підбирати необхідні для нього шляхи та методи реабілітації.

### Література:

1. Щорічний звіт про стан здоров'я населення України та епідеміологічну ситуацію за 2022 рік. 38 с. <https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/%D0%94%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%202024/%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%2001-2024/29-01-2024/1/%D0%A9%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BD%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%20%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B5%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%83%20%D1%81%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8E%20%D0%B7%D0%B0%202022%20%D1%80%D1%96%D0%BA.pdf>
2. Романенко О. В. Гідроекологічні аспекти поширення збудників трематодозів *Екологічні науки: науково-практичний журнал*. 2022. № 2 (41). С. 135–140.
3. Освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація», спеціалізація 227.01 «Фізичний терапевт», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», кваліфікація: «Бакалавр фізичної терапії». Київ : Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, 2024. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/16OUJybNDvppTKpeU7oiZ0oHOy7IzqyPr>

4. Романенко О. В., Кравчук М. Г., Грінкевич В. М., Власова-Шаніна Н. Б., Костильов О. В. Медична біологія : посібник з практичних занять / за редакцією О. В. Романенка. Київ : Здоров'я, 2005. 372 с.

5. Романенко О. В., Кравчук М. Г., Грінкевич В. М., Костильов О. В. Медична біологія : посібник з практичних занять / за редакцією О. В. Романенка. 2-ге видання. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 472 с.

6. Кравчук М. Г., Гурняк О. М., Корнова Н. І., Панчук О. В., Романенко О. В. Шляхи формування біологічної компетентності у студентів – майбутніх фахівців з фізичної терапії та ерготерапії. *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії» – Спеціальний тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання»*. № 2. Кн. 2. Том III (26). 2019–2021. С. 270–278.

7. Кравчук М., Гурняк О., Романенко О. Формування природничо-наукової компетенції у студентів при вивченні медичної паразитології. *European Humanities Studies: State and Society / Europejskie Studia Humanistyczne: Państwo i Społeczeństwo*. 2021. № 3. Р. 97–107.

8. Романенко О. В., Груша М. М. Біоетичні аспекти методології гідробіологічних досліджень. *Екологічні науки : науково-практичний журнал*. 2021. Вип. 6 (39). С. 91–95.